

Hoogheemraadschap van
Rijnland

Projectnummer: 00.04002.609

**Projectplan
Kadeverbetering
Rijnsaterwoudsepolder
Noord deel 2**

*op basis van artikel 5.4 van de
Waterwet*

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE.....	2
Samenvatting	3
1. Inleiding	3
1.1 Projectomschrijving	4
1.1.1 Aanleiding, kader en doel	4
1.1.2 Projectgebied	4
1.2 Waarom een projectplan?.....	7
1.2.1 Achtergrond informatie	7
1.2.2 Het ontwerp van de kadeverbetering	8
2. Beleidskader.....	9
2.1 Beleid provincie.....	9
2.2 Beleid Rijnland	9
2.3 Beleid gemeente	10
3. Project beschrijving	11
3.1 Scope kadeverbetering	11
3.2 Inrichtingsvisie	14
4. Uitvoering, consequenties voor derden en beperking nadelige effecten	15
4.1 Planning en fasering	15
4.2 Vergunningen, ontheffingen en/of toestemmingen.....	15
4.3 Impact op de omgeving en beperking nadelige effecten	15
4.4 Consequenties voor derden en beperking nadelige effecten	16
5. Besluitvormingsprocedure	17
6. Reactie ingediende zienswijze.....	xxx
 Bijlage 1. Principe ontwerp kadeverbetering Rijnsaterwoudsepolder Noord Deel 1: beschoeiing en tuimelkade.....	 24
 Bijlage 2. Principe ontwerp reconstructie Herenweg	

Samenvatting

De aanleiding om dit projectplan op te stellen is het versterken van de waterkering van de Rijnsaterwoudsepolder. Bij het aanleggen of wijzigen van een waterstaatswerk door of vanwege de beheerder is de beheerder verplicht een projectplan op te stellen (zie art. 5.4 Waterwet).

De Rijnsaterwoudsepolder ligt in de provincie Zuid-Holland op het grondgebied van de gemeente Kaag en Braassem. De kadverbetering Rijnsaterwoudsepolder Noord is opgedeeld in twee deelgebieden, deel 1 en deel 2. Dit voorliggend projectplan betreft deel 2, ter hoogte van de H.L. Breenkade nr. 1 tot en met de Herenweg nr. 59 en de Herenweg zelf. De totale oppervlakte van de Rijnsaterwoudsepolder polder bedraagt ca. 55 ha. De totale oppervlakte van het deelprojectgebied bedraagt ca. 5 ha.

De werkzaamheden die moeten worden verricht om de dijk aan de huidige veiligheidsnormen te laten voldoen bestaan uit het aanbrengen van een steenbestorting als vooroeverbescherming en het plaatselijk aanvullen met grond achter deze vooroeverbescherming.

In de uitvoering wordt er rekening gehouden met overlast door zo veel mogelijk vanaf het water te werken zodat de percelen zo veel mogelijk onbetreden blijven. Bij aanvoer over openbare wegen zullen omleidingsroutes ingesteld worden om de overlast te beperken.

1. Inleiding

Het hoogheemraadschap van Rijnland (Rijnland) heeft de taak regionale kaden voldoende veilig te houden: voldoende stevig, voldoende hoog en voldoende breed. Daarvoor heeft Rijnland op basis van de provinciale Waterverordening Rijnland het programma Regionale keringen opgezet. Met dit programma zijn in 2020 alle regionale keringen binnen het gebied van Rijnland getoetst en worden ze zo nodig verbeterd. Dit projectplan beschrijft hoe en waarom de kade van de Rijnsaterwoudsepolder in de gemeente Kaag en Braassem wordt verbeterd.

1.1 Projectomschrijving

1.1.1 Aanleiding, kader en doel

De kade van de Rijnsaterwoudsepolder in Rijnsaterwoude voldoet niet aan de normering die de provincie heeft opgesteld. Dit blijkt uit de verplichte veiligheidstoetsingen die in 2011 zijn uitgevoerd. Het doel van de kadeverbetering is om de functie van de kade, namelijk het keren van water, weer op het vereiste niveau te brengen. Deze doelstelling is opgenomen in artikel 2.1 van de Waterwet.

De aanleiding om dit projectplan op te stellen is het verbeteren van de waterkering van het noordelijk deel van de Rijnsaterwoudsepolder. Bij het aanleggen of wijzigen van een waterstaatswerk is de beheerder verplicht een projectplan op te stellen (zie art. 5.4 Waterwet).

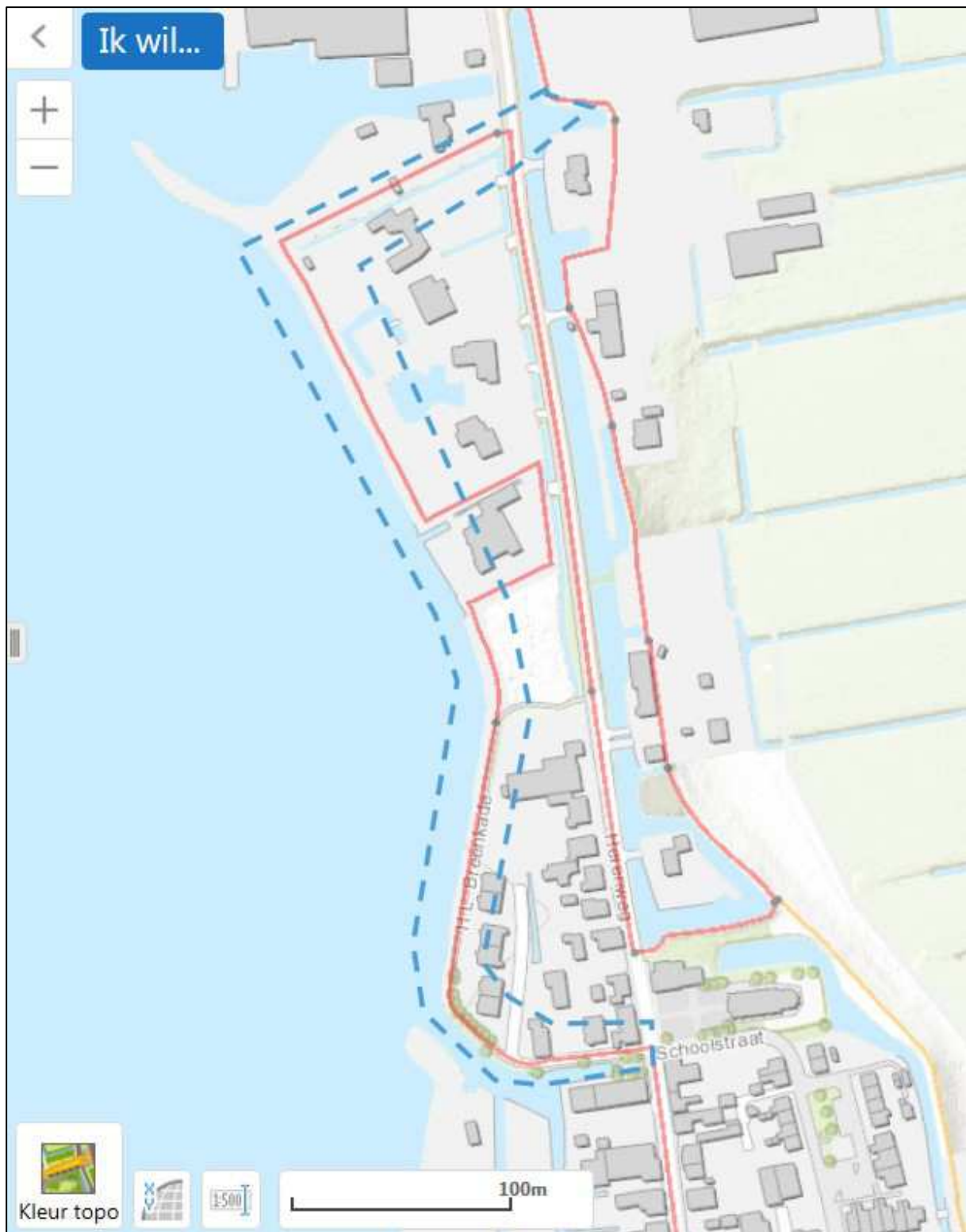
De formulering van de doelstelling en het feit dat een projectplan op basis van artikel 5.4 van de Waterwet een beschrijving dient te bevatten van de te treffen voorzieningen, gericht op het ongedaan maken of beperken van de nadelige gevolgen van de uitvoering van het werk, maakt dat in dit projectplan verder wordt gekeken dan alleen het waterkeringsbelang.

1.1.2 Projectgebied

De Rijnsaterwoudsepolder ligt in de provincie Zuid-Holland op het grondgebied van de gemeente Kaag en Braassem. De geografische ligging van de polder is weergegeven in Figuur 1-1 en het projectgebied waar dit projectplan specifiek een beschrijving van is in figuur 1-2. De kadeverbetering Rijnsaterwoudsepolder Noord is opgedeeld in twee deelgebieden, deel 1 en deel 2. Dit projectplan betreft deel 2, ter hoogte van Herenweg 59 tot en met H.L. Breenkade nr. 1 en de Herenweg zelf. Het deelgebied 2 van de regionale waterkering wordt gebruikt door particuliere woningen en openbare wegen. De woningen liggen met de achtertuin aan het water en de meeste bewoners maken gebruik van de oever achter de woningen voor bootjes en andere pleziervaart. De totale oppervlakte van de Rijnsaterwoudsepolder polder bedraagt ca. 55 ha. De totale oppervlakte van het deelprojectgebied bedraagt ca. 5 ha.

Figuur 1-1 Ligging Rijnsaterwoudsepolder in de gemeente Kaag en Braassem. Rode lijn is de Legger Waterkeringen, blauwe stippellijn is afbakening Rijnsaterwoudsepolder Noord Deel 2 waar dit projectplan, tezamen met de Herenweg, betrekking op heeft.

Figuur 1-2 Deelgebied 2 Rijnsaterwoudsepolder. Projectgebied, tezamen met de Herenweg van dit projectplan in de gemeente Kaag en Braassem.

Voor genoemd kadetraject is in eigendom van en in dagelijks beheer bij particuliere eigenaren en de gemeente Kaag en Braassem. Er is geen noodzaak tot grondverwerving.

1.2 Waarom een projectplan?

De Waterwet schrijft in artikel 5.4 voor dat bij de aanleg of wijziging van een waterstaatswerk (in dit geval de kade) door of vanwege de beheerder (Rijnland) een projectplan vastgesteld dient te worden.

In dit project zal een wijziging van een waterstaatswerk doorgevoerd worden en wordt de kade in het noordelijk deel op de bestaande locatie van het waterstaatswerk verbeterd.

Het projectplan moet tenminste bevatten:

1. Een beschrijving van het werk;
2. De wijze waarop het werk wordt uitgevoerd en
3. Een beschrijving van de te treffen voorzieningen gericht op het ongedaan maken of beperken van de nadelige gevolgen van de uitvoering van het werk.

Voorliggend projectplan bevat een beschrijving van de hiervoor genoemde 3 punten.

1.2.1 Achtergrond informatie

Dit projectplan is onderdeel van het op orde brengen van de totale boezemkering van de Rijnsaterwoudsepolder. Zo is in 2015 de kade langs de Braassemermeer verbeterd en in 2016 en 2017 het Molenpad verbeterd. Het Noordelijk deel van de Rijnsaterwoudsepolder vormt het laatste deel van de opgave van de totale polder waarna deze weer voldoet aan de veiligheidsnormen voor regionale keringen.

De volgende onderzoeken en/of achtergronddocumenten zijn uitgevoerd/geraadpleegd:

-
- Toetsrapport Deelgebied 2 Alphen aan de Rijn-Oost, Grontmij Nederland B.V., augustus 2011;
 - Landmeetkundige werkzaamheden;
 - Inventarisatie kabels en leidingen;
 - Quickscan cultuurhistorie d.d. 30 september 2011 door Archeowest met kenmerk 2011.2008 waarin is geconcludeerd dat de invloed van de voorgenomen werkzaamheden op de aanwezige cultuurhistorische waarden binnen of vlakbij het plangebied te verwaarlozen is, waardoor het terrein kan worden vrijgegeven voor de werkzaamheden;
 - Quickscan Archeologie d.d. 30 september 2011 door Archeowest met kenmerk 2011.2008 waarin is geconcludeerd dat de invloed van de voorgenomen werkzaamheden op de aanwezige archeologische waarden binnen of vlakbij het plangebied te verwaarlozen is, waardoor het terrein kan worden vrijgegeven voor de werkzaamheden;
 - Quickscan niet-gesprongen conventionele explosieven d.d. 25 oktober 2011 door DLC Consultancy waarin wordt geconcludeerd dat de kans op achtergebleven explosieven in het onderzoeksgebied uitermate klein is en verder historisch onderzoek onnodig wordt geacht;
 - Aanvullende hoogtetoets Rijnsaterwoudschepolder, combinatie RIO, februari 2012, waarin is geconcludeerd dat de Herenweg plaatselijk te laag is, d.w.z. dat ophoging van de kade noodzakelijk is;
 - Geotechnisch onderzoek kadeverbetering Rijnsaterwoude, Wiertsema en Partners, juli 2012;
 - Funderingsonderzoek woningen Herenweg, 2012;
 - Nota Waterkeringen III, hoogheemraadschap van Rijnland, 15 augustus 2013;
 - Handreiking beschoeiingen en damwanden in regionale keringen, hoogheemraadschap van Rijnland, mei 2015;
 - Legger Regionale keringen 2016, hoogheemraadschap van Rijnland;
 - Quickscan natuurwetgeving voor kadeverbetering in de Rijnsaterwoudsepolder,
-

- hoogheemraadschap van Rijnland, augustus 2017;
 - Uitwerking Varianten Rijnsaterwoudsepolder Noord, Iv-Infra b.v., september 2017, Uitwerking Varianten 1-9-17_S_17.117004_1;
 - Voorontwerp Golfbreker en vooroeverbesteding (INFR170454-R05), Iv-Infra b.v., 22 oktober 2018;
 - Analyse vooroever als golfbreker (INFR180101-M01), Iv-Infra b.v., 23 oktober 2018;
 - Inmeting Herenweg, wegenbouw hoogtemaatvoering t.p.v. zuidelijke varianten BF3405-101-DO-220, RHDHV;
 - Aanvullend geotechnisch onderzoek kadeverbetering Rijnsaterwoude, Wiertsema en Partners, april 2018;
 - Aanvullende landmeetkundige werkzaamheden, Iv-Infra b.v., juni 2018.
-

Flora en Fauna

De verwachting is dat de kadeverbeteringswerkzaamheden geen negatief effect hebben op de ter plaatse aanwezige Flora en Fauna. Daarbij is wel van belang dat tijdens de uitvoering wordt gewerkt volgens de gedragscode van de waterschappen en de werkprotocollen van Rijnland. Op ruimtelijke ingrepen als deze kadeverbetering is de gedragscode uit 2012 (nog) van toepassing,

Bodemkwaliteit en grondwaterstanden

Voor de werkzaamheden zal slechts de grasmat worden verwijderd om de kruin gedeeltelijk op te kunnen hogen en een beschoeiing te vervangen. De werkzaamheden zijn van dermate kleine omvang, er wordt enkel een nieuwe beschoeiing geplaatst in combinatie met een ophoging direct achter de beschoeiing, dat deze de grondwaterstanden niet zullen beïnvloeden.

Er zijn geen beperkingen te verwachten voor de uitvoering op basis van de bodemkwaliteit, omdat enkel grond aangebracht en niet verwijderd zal worden en evenmin gegraven zal worden.

Archeologie

Het projectgebied is gelegen binnen een gebied waar archeologische waarden aanwezig kunnen zijn. De werkzaamheden (aanbrengen steenbesteding en grondophogen tot maximaal 30 cm) vallen binnen de toegestane werkzaamheden bij dit gebied met archeologische waarde. Zie ook bestemmingsplan Kernen Leimuiden-Rijnsaterwoude artikel 21.

Kabels en leidingen

De aannemer dient voorafgaand aan de uitvoering een KLIC-melding te doen. De uit te voeren werkzaamheden dienen te worden afgestemd met de desbetreffende kabel- en/of leidingbeheerders.

1.2.2 Het ontwerp van de kadeverbetering

Het ontwerp is opgesteld aan de hand van de volgende documenten:

- Varianten studie Rijnsaterwoudsepolder 2011, IV Infra.
- Inmeting Herenweg RHDHV, wegenbouw hoogtemaatvoering t.p.v. zuidelijke varianten BF3405-101-DO-220
- Handreiking beschoeiingen en damwanden in regionale keringen;
- Handreiking Ontwerpen & Verbeteren Boezemkaden;
- Leidraad toetsen op veiligheid regionale waterkeringen;
- Ontwerp schoeiing buitentalud IV Infra 3 maart 2018;
- Verslagen keukentafelgesprekken gevoerd tussen maart 2017 en maart 2018.

De hierboven genoemde documenten zijn opvraagbaar bij de heer G. van Wijk van het hoogheemraadschap van Rijnland.

2. Beleidskader

2.1 Beleid provincie

Sinds december 2009 is de provinciale Waterverordening Rijnland van kracht. In deze verordening staat aan welke normen de regionale waterkeringen moeten voldoen. Aan elke regionale waterkering is door de provincie een kadeklasse (of IPO-veiligheidsklasse) toegekend. De indeling is gebaseerd op de economische schade die kan optreden bij het falen van de waterkering en de veiligheid van het achterliggende gebied. De indeling loopt van kadeklasse I tot en met kadeklasse V. Hierbij is klasse V toegekend aan polders met een hoge economische waarde.

De kaden van de Rijnsaterwoudsepolder zijn ingedeeld in klasse III. Hierbij hoort een boezemwaterstand met een overschrijdingskans van 1/100 jaar en een schadefactor van 0,90.

2.2 Beleid Rijnland

Rijnland zorgt al eeuwenlang voor de (water)veiligheid in zijn gebied en is verantwoordelijk voor de zorg van de waterkeringen. Momenteel en in de toekomst krijgen factoren als klimaatontwikkeling, zeespiegelstijging en bodemdaling grote invloed op deze veiligheidsstaak. Door bevolkingsgroei neemt de druk op de schaarse ruimte binnen Rijnland toe. Waterkeringen worden niet alleen meer gebruikt voor veiligheid, maar steeds vaker ook voor andere functies zoals wonen, werken en infrastructuur zoals ook in de Rijnsaterwoudsepolder.

Om veiligheid te bieden tegen overstromingen en ter bescherming van onder meer de daarbij behorende waterkeringen hanteert Rijnland een Keur met gebods- en verbodsbepalingen. Onder voorwaarden is het mogelijk om met een watervergunning vrijstelling van de verbodsbepalingen te geven. Het waterkeringenbeleid van Rijnland is vastgelegd in de Nota Waterkeringen uit 2010.

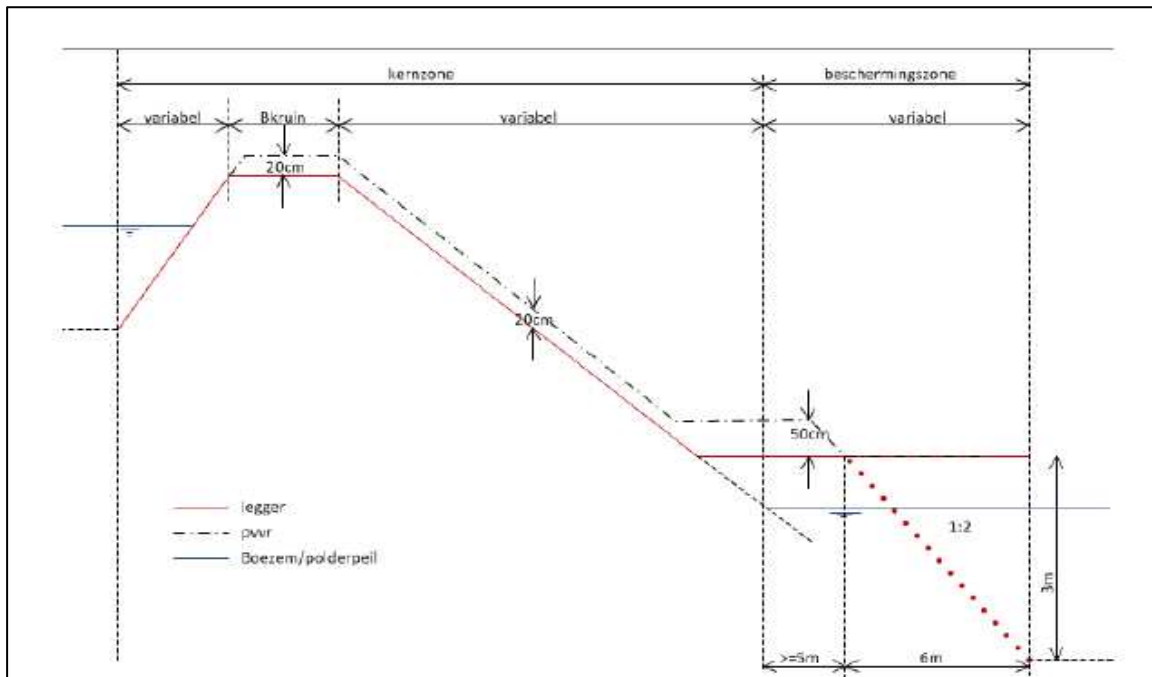
Op grond van dit beleid is de hoofddoelstelling van het beheer van de waterkeringen: *het op het vereiste niveau brengen en houden van de waterkerende functie van de regionale en primaire keringen, nu en in de toekomst en met oog voor andere belangen*. Deze hoofddoelstelling kan uitgesplitst worden in de volgende subdoelstellingen:

1. Veilige keringen;
2. Toekomstvaste keringen;
3. Met waar mogelijk medegebruik.

Onder veilige keringen (1) verstaat Rijnland keringen die voldoen aan de voor die kering geldende normen en die inspecteerbaar en onderhoudbaar zijn. Bij toekomstvaste keringen (2) staan robuuste waterkeringen en adaptief beleid centraal. Robuust wil zeggen dat in het ontwerp rekening wordt gehouden met toekomstige ontwikkelingen en onzekerheden, zodat er een kadeverbeteringsontwerp ontstaat dat tijdens de planperiode blijft functioneren zonder ingrijpende en kostbare aanpassingen en dat tevens uitbreidbaar is, indien dat economisch verantwoord is. Uitgangspunt is dat keringen niet vaker dan eens in de dertig jaar verbeterd hoeven te worden. Adaptief beleid vertaalt zich voor waterkeringen in het maken van ruimtelijke reserveringen.

Naast het garanderen van veilige en toekomstvaste keringen wil Rijnland in zijn beleid ook ruimte geven voor medegebruik (3), zoals voor recreatie. Het ruimte geven voor medegebruik is alleen mogelijk indien dit de vereiste waterkerende functie van de waterkering en de onderhoudsmogelijkheden nu en in de toekomst niet aantast. Rijnland streeft er dan ook naar dat de huidige gebruiksfunctie van in het projectgebied van dit projectplan zo veel mogelijk of volledige behouden blijven.

De 'legger regionale keringen' van Rijnland beschrijft de ligging en zonering van een waterkering. Deze zonering bestaat onder andere uit een kernzone en een beschermingszone (zie figuur 2-1). Eveneens bevat een kering een profiel van vrije ruimte (pvvr).

Figuur 2-1: Zonering van de waterkering

Ter bescherming van de waterkering zijn voor de verschillende zones en het profiel van vrije ruimte regels opgesteld in de Keur van Rijnland.

Na afronding van de kadeverbetering Rijnsaterwoudse polder Deel 1 zal de legger aangepast worden aan de nieuwe situatie. Voor deze leggeraanpassing is een afzonderlijk besluit vereist dat wordt vastgesteld door of namens het algemeen bestuur van Rijnland. Door dit projectplan wordt de legger dus niet gewijzigd. Na aanpassing van de legger liggen de locatie van de kering en de daarbij behorende zonering juridisch vast.

2.3 Beleid gemeente

Kaag en Braassem

Het vigerende bestemmingsplan Kernen Leimuider-Rijnsaterwoude waarbinnen het projectgebied valt, kent diverse dubbelbestemmingen: waaronder waterstaat, wonen, agrarisch, archeologische waarde en bediiven.

In het werk zullen er geen bomen gekapt worden.

3. Projectbeschrijving

3.1 Scope kadeverbetering

De normen waaraan gedurende een periode van 30 jaar voldaan moet worden, bestaan uit eisen ten aanzien van kruinhoogte en stabiliteit. Uit de toetsing uitgevoerd door Grontmij in 2011 is enkel de hoogte van de kering afgekeurd binnen dit projectgebied.

De volgende toetssporen zijn buiten beschouwing gelaten, omdat deze in de toetsrapportage van Grontmij zijn goedgekeurd:

- Piping / Heave (STPI)
- Bekledingen (STBK)
- Stabiliteit voorland (STVL)
- Macrostabiliteit Binnentalud (STBI).
- Microstabiliteit (STMI)
- Macrostabiliteit buitentalud STBU

Het huidige ontwerp wordt getoetst op:

- Hoogte HT

De in de legger opgenomen kering in dit projectgebied is afgekeurd op hoogte. De kade en de op de Herenweg gelegen kering liggen op dit moment te laag om het water voor de Rijnsaterwoudsepolder te keren. Dit betekent dat bij hoogwater en storm water over de waterkering heen slaat in zulke hoeveelheden dat de waterkering faalt, maar nog niet bezwijkt, zie onderstaande foto's uit 2007.

Afbeelding 3-1 overslaand water in 2007 op de H.L. Breenkade ter hoogte van huisnr. 3.

Afbeelding 3-2 wateroverlast in 2007 door overslaand water over de waterkering op de Herenweg, Braassemermeer en H.L. Breenkade liggen links op de foto.

Afbeelding 3-3 wateroverlast in 2018 door overslaand water over de waterkering op de Herenweg, Braassemermeer is op de achtergrond te zien.

Afbeelding 3-4 wateroverlast in 2018 door overslaand water over de waterkering op de Herenweg.

Macrostabieliteit en hoogte

Onder macrostabieliteit verstaan we de stabieliteit ten aanzien van afschuiven van de buiten- of binnenzijde van de kade (de kant van de oever respectievelijk het talud van de kade aan de polderzijde).

Buitenwaartse macrostabieliteit (oever)

De buitenwaartse stabieliteit van de huidige waterkering voldoet.

Binnenwaartse macrostabieliteit (talud van de kade)

De binnenwaartse stabieliteit (STBI) is voldoende.

Hoogte, overlopen overslag

De hoogte is onvoldoende. De toets op overloop / overslag (hoogtetoets, HT) betreft het toetsen van de verwachte kruinhoogte op de peildatum (einde referentieperiode = over 30 jaar) aan de minimaal vereiste kruinhoogte (normhoogte). De kans op bezwijken van de boezemkade is voldoende klein als de kade, aan het einde van de referentieperiode, over een breedte van 1.50 meter tenminste even hoog is als de normhoogte.

In tabel 3.1 is een overzicht met de toetsresultaten per faalmechanisme gepresenteerd.

Tabel 3.1: Overzicht toetsresultaten van Deelgebied 2 van de Rijnsaterwoudsepolder Noord.

Kadevak	HT	STBI	STBU
Deelgebied 1 RSWP Noord	Voldoet niet	Voldoet	Voldoet
Groen = voldoet Rood = verbetering			

3.2 Inrichtingsvisie

Het waterstaatswerk dat in het projectgebied aangepast gaat worden is de kade. Om aan de vereiste veiligheidsnorm te voldoen, worden de volgende aanpassingen aan het waterstaatswerk uitgevoerd:

- Het aanbrengen van een storstenen vooroever om golfslag te reduceren.
- Het aanbrengen van kunstwerken om de boezem te kunnen compartimenteren bij hoogwater zodat er geen water over de Herenweg kan lopen.
- Het ophogen van de kruin van de waterkering langs de H.L. Breenkade.
- Een reconstructie van de kering op de Herenweg waarbij deze op de vereiste hoogte wordt gebracht.

Langs de H.L. Breenkade wordt aan de bestaande kade een verbetering aangebracht (bijlage 1). De ingreepmaat voor deze strekking is 0,00 m NAP. Vanweg de aanwezige vooroever is de maat naar beneden gesteld. Gevolg is dat ook de overlast voor de omgeving minder is. Het ontwerp voor de kadeverbetering voldoet aan de veiligheidsnorm. De huidige inrichting van het gebied wordt zoveel mogelijk gehandhaafd. Hetzelfde geldt voor de inrichting van eventueel bestaande (recreatieve) voorzieningen, die zich langs de kade bevinden (zoals straatmeubilair). Aan deze functies verandert de kadeverbetering dus niets. In bijlage 2 is verbeeld op welke wijze de op de Herenweg gelegen kering wordt verbeterd.

De verbeteropgave verschilt minimaal per perceel. De verschillen worden via maatwerk op perceel niveau opgelost. Dit betekent dat er op basis van het principe ontwerp met hoogtemaat afgeweken kan worden om de oplossingsmaatregel inpasbaar te maken op een specifiek perceel.

4. Uitvoering, consequenties voor derden en beperking nadelige effecten

4.1 Planning en fasering

De planning ziet als volgt uit:

Juni 2019:	Projectplan definitief vastgesteld
Augustus 2019:	Start werkzaamheden aannemer
November 2019:	Oplevering werkzaamheden

De fasering en doorlooptijd van de planning kunnen tijdens de uitvoering nog veranderen. Dit is bijvoorbeeld afhankelijk van de volgende factoren:

- o De voorgenomen werkwijze en interne capaciteit van de gecontracteerde aannemer.
- o Weersomstandigheden die de uitvoering bespoedigen of vertragen.
- o Restricties voortvloeiend uit vergunningen en/of ontheffingen.

4.2 Vergunningen, ontheffingen en/of toestemmingen

Voor de kadeverbetering zijn een aantal vergunningen, ontheffingen en/of toestemmingen benodigd.

- o Omgevingsvergunning gemeente Kaag en Braassem.

4.3 Impact op de omgeving en beperking nadelige effecten

De realisatie van de kadeverbetering brengt de veiligheid tegen overstromingen weer op orde, maar heeft ook invloed op de omgeving en het medegebruik. Bij de werkzaamheden worden deze overige belangen in het oog gehouden en waar mogelijk worden nadelige effecten van de uitvoering beperkt. Om de nadelige effecten ongedaan te maken of te beperken zijn de volgende stappen doorlopen met de direct betrokken eigenaren.

April 2017	Verkennde keukentafelgesprekken gevoerd met direct betrokken perceeleigenaren om belangen te inventariseren.
september 2017	Bewonersavond Rijnsaterwoudsepolder Noord om toelichting te geven op variantenstudie uitgevoerd.
november 2017	Bewonersavond met direct betrokkenen.
November 2017	2 ^e ronde keukentafelgesprekken in Deel 1 om impact keuze Herenweg of langs het water de kering op te hogen.
November 2017	Bestuurlijk overleg gemeente Kaag en Braassem en hoogheemraadschap van Rijnland over keuze Herenweg niet op te hogen i.v.m. te grote overlast in kern Rijnsaterwoude en reconstructie Herenweg.
Februari 2018	3 ^e ronde keukentafelgesprekken om afspraken te maken op perceelniveau.
September 2018	4 ^e ronde keukentafelgesprekken om detailinformatie op te halen op perceelniveau.

Verder wordt in het werk de overlast zo veel mogelijk beperkt door de volgende maatregelen:

- o De aanvoer van grond (klei) en stortsteen vindt, daar waar mogelijk, plaats over water. Indien deze mogelijkheid niet bestaat zal aanvoer over de weg plaatsvinden, waarbij alle noodzakelijk veiligheidsvoorzieningen en verkeersmaatregelen worden getroffen;
- o Bij de overslag van klei e.d. en eventuele binnendijkse transportbewegingen worden bodembeschermende maatregelen getroffen door middel van rijplaten en/of draglineschotten;

- o Tijdens de uitvoering kan een omleidingsroute voor het (fiets)verkeer worden ingesteld;
- o Tijdens de uitvoering worden maatregelen getroffen zodat ontsluitingsverkeer en eventuele hulpdiensten vrije doorgang krijgen;
- o Er zal overdag worden gewerkt en niet in het weekeinde of tijdens feestdagen;
- o Na afronding van de grondaanvulling wordt een geschikt (gebiedseigen) zadenmengsel ingezaaid om ervoor te zorgen dat de kade weer goed begroeid raakt;
- o De percelen worden, indien vereist voor de kadeverbetering, vrijgemaakt van begroeiing ten behoeve van de kadeverbetering en na realisatie ingericht;
- o Bestaande bebouwing blijft gehandhaafd of zal in overleg met de eigenaar verwijderd worden, de werkzaamheden mogen geen schade toebrengen aan bebouwing. Voorafgaand aan de werkzaamheden wordt de staat van gebouwen binnen de invloedzone van de te verbeteren kade opgenomen;
- o Om de Flora en Fauna te beschermen wordt er gewerkt volgens de gedragscode en daaruit voortvloeiende werkprotocollen Flora en Fauna.

4.4 Consequenties voor derden en beperking nadelige effecten

De uitvoering van de kadeverbetering zorgt in de openbare ruimte voor overlast (geluid, verkeershinder, beperkte bereikbaarheid etc.). Daarom zijn de werkzaamheden in een vroeg stadium afgestemd met de gemeente Kaag en Braassem en direct betrokken eigenaren.

Beheersmaatregelen

Bij het selecteren van een geschikte uitvoerende partij zal speciale aandacht zijn voor het omgevingsmanagement. Door het treffen van beheersmaatregelen zal getracht worden nadelige effecten van de werkzaamheden (zoals geluidsoverlast, verkeershinder, langere uitvoeringsduur en onveilige situaties) zoveel mogelijk voorkomen of beperkt. Daarom is de bouwlogistiek binnen dit project een belangrijk onderdeel van de uitvoering.

Nadeelcompensatie

In verband met eventuele schade als gevolg van de kadeverbetering staat het een ieder vrij om met een beroep op artikel 7.14 van de Waterwet en de Verordening Nadeelcompensatie Rijnland bij het dagelijks bestuur van Rijnland een gemotiveerd nadeelcompensatieverzoek in te dienen. Het gaat daarbij om schade die redelijkerwijs niet of niet geheel voor rekening van de benadeelde zou moeten komen.

5. Besluitvormingsprocedure

Bij de totstandkoming van het projectplan wordt de inspraakprocedure uit afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht gevolgd. Het verloop van deze inspraakprocedure ziet er als volgt uit:

- Het ontwerp-projectplan is vastgesteld namens het college van dijkgraaf en hoogheemraden.
- Het ontwerp-projectplan is gepubliceerd in het (digitale) Waterschapsblad (nr. 2019/1484).
- Het ontwerp-projectplan heeft vervolgens gedurende 6 weken ter inzage gelegen en belanghebbenden hebben in deze periode een zienswijze over het ontwerp-projectplan kunnen indienen. Er is een zienswijze binnen de termijn ingediend en in Hoofdstuk 6 van dit projectplan wordt daar op ingegaan en wordt gezien in hoeverre de zienswijze aanleiding is om het ontwerp-projectplan aan te passen.
- Na vaststelling namens dijkgraaf en hoogheemraden wordt dit projectplan bekendgemaakt in het (digitale) Waterschapsblad. Na deze bekendmaking treedt het projectplan in werking.
- Na bekendmaking kunnen in beginsel alleen diegenen die een zienswijze hebben ingediend beroep instellen bij de rechtbank Den Haag. Op een beroepsprocedure is de Crisis- en herstelwet van toepassing. Dit betekent dat indien beroep wordt ingesteld, het beroepschrift beroepsgronden dient te bevatten. Eveneens betekent toepassing van de Crisis- en herstelwet dat na afloop van de beroepstermijn de beroepsgronden niet kunnen worden aangevuld.
- Tenslotte bestaat de mogelijkheid om tegen een uitspraak van de rechtbank in hoger beroep te gaan bij de Raad van State.

6. Behandeling zienswijzen

Tijdens de terinzagelegging van het ontwerp-projectplan is er één zienswijze ingediend door een belanghebbende. In de zienswijze, gedateerd 26 maart 2019, wordt achtereenvolgens en samengevat door 'Indiener' het volgende naar voren gebracht:

- a. De beste oplossing voor het verbeteren van de waterkering is een grondoplossing.
- b. Onvoldoende is aangetoond dat de kadeverbetering leidt tot het voldoen aan de in de Waterverordening genoemde normen voor waterveiligheid en wateroverlast.
- c. De vooroeverbetasting kan alleen onder de door Indiener gestelde condities worden gerealiseerd. Daarnaast behoeft deze oplossing een viertal tot op perceelniveau voorgestelde verbeteringen.
- d. In onderdeel 2 van de zienswijze wordt door Indiener op 27 punten gesuggereerd dat meer kennis moet worden vergaard over relevante feiten.
- e. Verslagen van gevoerde keukentafelgesprekken zijn niet ter fiattering aan betrokkenen voorgelegd zodat betrokkenen niet kunnen verifiëren of hun belangen wel juist zijn verwoord. Hierdoor staat niet vast of wel de juiste kennis van af te wegen belangen is vergaard. Door op een zeker moment (een bewonersavond in september 2017 en een keukentafelgesprek in juni 2018) de vooroeverbetasting als enige oplossing te presenteren zonder daarbij andere varianten met belanghebbenden te presenteren is onvoldoende draagvlak voor de voorkeursvariant gecreëerd.
- f. De multicriteria-analyse die behoort bij de verschillende oplossingsrichtingen dient onderdeel te zijn van het ontwerp-projectplan zodat daarop ingesproken kan worden. Dit geldt ook voor een kosten/baten-analyse waaruit kan worden afgeleid of rendabele oplossingen niet ten onrechte als buitenproportioneel worden gezien. Nu dit niet is gebeurd is onduidelijk of belangen op een juiste wijze tegen elkaar zijn afgewogen.
- g. In het ontwerp-projectplan worden feitelijke onjuistheden vermeld.
- h. In tegenstelling tot dat wat vermeld wordt, kunnen de werkzaamheden niet buiten het broedseizoen plaatsvinden indien de werkzaamheden starten in april/mei 2019.
- i. In par. 2.3 wordt vermeld dat voor de werkzaamheden geen omgevingsvergunning benodigd is. Dit is strijdig met par. 4.2 en de door de gemeente verleende omgevingsvergunning.
- j. In het projectplan wordt op p. 11 verwarrend genoeg ook gesproken over een waterkering die over de Herenweg loopt.
- k. De vermelding in par. 4.3 van het ontwerp-projectplan dat de waterkering van de Herenweg wordt verlegd naar de waterkant is strijdig met het voornemen van de gemeente de Herenweg te verhogen tot NAP -0,10 m teneinde - na overleg met Rijnland - ook de kering op de Herenweg aan geldende normering te laten voldoen. Op 8 februari 2019 heeft Rijnland dit per mail bevestigd. Van de in het projectplan gestelde beperkte impact op de omgeving is dan ook geen sprake. Ook wordt ten onrechte op p. 4 van het projectplan vermeld dat de kering deels wordt verlegd. Daar is in dit projectplan geen sprake van.

Hierna wordt puntsgewijs ingegaan op de hiervoor genoemde punten. Indien er vanwege de ingediende zienswijze aanleiding is het ontwerp-projectplan aan te passen - en dat is het geval - dan wordt dat gecursiveerd weergegeven. In dit projectplan zijn betreffende aanpassingen doorgevoerd.

Ad a.

Indien mogelijk worden kadeverbeteringen uitgevoerd door middel van traditionele grondoplossingen door middel waarvan de waterkering kan worden verhoogd of verbreed. Dit verdient echter niet altijd de voorkeur, bijvoorbeeld omdat de ruimte daarvoor ontbreekt of een oplossing in grond onredelijk bezwarend voor

belanghebbenden zou zijn. Dit is reden geweest van een grondoplossing in de vorm van ophoging van de Herenweg of een grondlichaam in de tuinen van particulieren af te zien. Het staat Rijnland vrij vanwege de aan Rijnland toekomende beleidsvrijheid, mits zorgvuldig voorbereid (artikel 3:2 Algemene wet bestuursrecht), goed onderbouwd (artikel 3:46 Algemene wet bestuursrecht) in het projectplan en onderliggende documentatie en rekening houdend met bij het projectplan betrokken belangen (artikel 3:4 Algemene wet bestuursrecht) voor een bepaalde oplossing te kiezen. In het aan Indiener verstrekte document 'Uitwerking Varianten' d.d. 1 september 2017 is uitgebreid beargumenteerd waarom voor de huidige oplossing is gekozen. De uiteindelijk gekozen bewonersvariant (variant 10) en de keuze voor een vooroeverbesteding in plaats van golfbrekers is de resultante van een participatietraject met omwonenden.

Ad b.

Of nu een grondoplossing of een andere oplossing wordt toegepast, vereist is dat welke oplossing dan ook aan de normen zoals genoemd in artikel 2.1 van de provinciale Waterverordening voldoet. Zoals vermeld wordt in het ontwerp-projectplan is na toetsing in 2011 gebleken dat de kering niet aan die normen voldoet en is vervolgens een ontwerp gemaakt om wel aan genoemde normen te voldoen. In de zienswijze wordt niet onderbouwd waarom het ontwerp niet aan de in par. 1.2.2 van het projectplan genoemde handreikingen en leidraden zou voldoen.

Ad c.

Indiener geeft aan zich, mits aan de door Indiener in een e-mail d.d. 18 juli 2018 gestelde condities wordt voldaan, niet te verzetten tegen de vooroeverbesteding ook al is een grondoplossing volgens Indiener de beste oplossing. Zoals reeds vermeld onder 'Ad a' is aan de keuze voor de huidige variant een zorgvuldige belangenafweging vooraf gegaan waarbij indien mogelijk rekening is gehouden met belangen van omwonenden. Belangen van belanghebbenden zijn richtinggevend bij de keuze voor een ontwerp, maar niet allesbepalend; dat is het voldoen aan de geldende normering. Dit kan betekenen dat wensen of belangen van derden ondergeschikt zijn aan het waterveiligheidsbelang. De door Indiener gestelde voorwaarden of 'condities' zijn dan ook niet doorslaggevend voor de te kiezen variant zoals omschreven in het ontwerp-projectplan.

Aan het eind van onderdeel 1 van zijn zienswijze stelt Indiener een viertal verbeteringen voor ten aanzien van het ontwerp van de vooroeverbesteding. Ten aanzien van het verbetervoorstel de vooroeverbesteding langs de Herenweg 69 door te trekken, geldt dat vanwege de aanwezigheid van een bestaande houten palenrij die de golven ter plaatse van nummer 69 reduceert, de aanwezigheid van een hoog voorland en het feit dat de waterkering hier achter de woning langsloopt het niet nodig is de vooroeverbesteding door te trekken. Voor het op gelijke kruinhoogte doortrekken van de tuimelkade langs de Herenweg 61 tot aan de noordzijde van de Herenweg 59 geldt dat vanwege de vooroeverbesteding geen tuimelkade nodig is. Alleen op de laagste punten is een tuimelkade toegevoegd achter de vooroeverbesteding om te voldoen aan de legger waarin een kruinhoogte van NAP-0,10 m is opgenomen. Ter plaatse van de grens van de Herenweg 69a en de Breenkade wordt het kruintekort weggewerkt. Op overige genoemde percelen zijn geen kruintekorten die weggewerkt dienen te worden. Het aanbrengen van een afvoerleiding ter plaatse van de Herenweg 61 waar Indiener aandacht voor vraagt, wordt aangebracht om de aanwezige sloten op het perceel Herenweg 61 te verbinden met de afwateringssloot langs de Herenweg.

Ad d.

Hierna worden de door Indiener veronderstelde gebreken behandeld.

1. In tegenstelling tot de veronderstelling van Indiener wordt conform de legger uitgegaan van de diverse zoneringen.
2. Vanuit het oogpunt van de waterveiligheid is voor de kering een overslagdebiet van 1 l/m/s al voldoende veilig. Gegeven de afvoercapaciteit van de polder en de normen die hiervoor gelden, voldoet 0,3 l/m/s voor het watersysteem. De bergingscapaciteit

- van het zuidwestelijke deel van de Rijnsaterwoudsepolder is echter klein; reden waarom hier 1 l/m/s is gehanteerd.
3. Zie hiervoor de reactie op het vorige punt en het feit dat een aantal door Indiener aangehaalde mechanismen in dit geval niet relevant zijn gezien de grondopbouw en geometrie of deze reeds ondervangen zijn.
 4. Voor het ontwerp van de bestorting zijn niet expliciet materiaalfactoren toegepast, maar is de benodigde veiligheid verwerkt in gebruikelijke werkwijzen en aannames. De waarden van de materiaalfactoren zijn niet relevant, omdat het ontwerp van de kering dermate robuust is dat de geotechnische stabiliteit geen significante bijdrage levert aan het falen van de kade.
 5. Hetgeen wordt opgemerkt over eigendomsverhoudingen is geen aspect dat in het projectplan behoeft te worden beschreven en is evenmin van invloed op het kadeverbeteringsontwerp.
 6. Hier is een beschouwing over opgenomen in de aan het projectplan ten grondslag gelegde rapporten zoals de rapportage waarin het ontwerp van de golfbreker en vooroever wordt uitgewerkt. Daarin wordt beschreven dat als gevolg van de reeds aanwezige palenrij minder overslag te verwachten is (ook gebaseerd op eerdere analyses van experts, Golfoverslag Braassemermeer, HKV, oktober 2016). Voor het deel waar nog gebouwd wordt, wordt het maaiveld hoger aangelegd.
 7. Zie hiervoor hetgeen is opgemerkt onder Ad c.
 8. In de bij het kadeverbeteringsontwerp behorende ontwerptekeningen is hoogte-informatie opgenomen.
 9. Cijfers over het bergend vermogen zijn overgenomen uit een rapportage van HKV uit 2016 en voldoende actueel. De terreinophoging en bebouwing bij de percelen Herenweg 67, 69 en 69A die op dat moment verwerkt zijn in de data zijn dus meegenomen in de analyse. Aangezien uit de analyse blijkt dat het water niet wordt geborgen op het maaiveld is het bergend vermogen van de polder overigens niet relevant.
 10. De resultaten van de berekende benodigde aanpassingen aan het watersysteem zijn opgenomen in de rapportage Voorontwerp Golfbreker en vooroeverbestorting, R-05, van 8 november 2018 (Iv-Infra) en de rapportage Effect afsluiting boezem R-04 van 14 december 2018 (Iv-Infra). Hoofdstuk 3 van laatstgenoemde rapportage bevat de uitgangspunten die gehanteerd zijn, zoals de verschillende neerslagsscenario's; gehanteerde streefpeilen; hoeveelheid overslaand water (1056 m³ in 18 uur, dit komt overeen met 0,3 l/s/m waarop de kadeversterkingen zijn gedimensioneerd); gebiedsgrootte (2 ha); kritiek waterpeil in de polder waarbij huizen problemen krijgen (NAP-0,4 m) en tenslotte het aan- en afslagpunt van het gemaal. Het kritiek waterstandsniveau dat is aangehouden in de nieuwe tussenboezem is NAP-0,45 m (zie voor de onderbouwing blz. 9 van de rapportage). Vervolgens blijkt uit par. 4.2.1 (blz. 10 en 11) van de rapportage dat de waterstand in de polder niet hoger komt dan ca. NAP-0,75 m (Figuur 5). Dit is ruim onder de kritieke waarde van NAP-0,4 m. Uit beide rapportages volgt eveneens dat er geen wateroverlast is te verwachten voor de relevante belastingsscenario's (nr. 67 heeft een bestorte oever, nr. 69 heeft een palenrij waarvoor geldt dat de verwachte overslag beperkt zal zijn en nr. 69a zal hoger aangelegd worden zodat het waterpeil in het beschreven scenario onder dorpelniveau blijft).
 11. Zie hiervoor de reactie op het vorige punt.
 12. Het overslagdebiet van 0,3 l/m/s en de versterking van de kade langs de Wassenaarschepolder zijn als uitgangspunt gehanteerd voor de analyse van eventueel water op het maaiveld. Het HKV-rapport gaat uit van een kritiek waterpeil van NAP-0,66 m voor T=10 en voor T=100 wordt een peil van NAP-0,4 m aangehouden. Uit de rapportage Effect afsluiting boezem blijkt dat deze waarden voor de poldersloten niet bereikt worden, waardoor dus voldaan wordt aan het maaiveldcriterium voor beide scenario's.

13. Dit heeft geen invloed op de resultaten van de analyse. Uitgangspunt in de analyse is dat het water dat op de percelen terechtkomt direct afstroomt naar de poldersloten.
14. De hoogte van de tuimelkaden is afgestemd op uitgevoerde zettingsberekeningen voor de steenbestorting (rapportage Voorontwerp Golfbreker en vooroeverbestorting, R-05, polderzijde bestorting) en de gewenste inpassing (aansluiting) op de vooroever. Uit de aangehouden hoogte en ervaringen binnen het gebied blijkt reeds dat deze hoogte voldoende is.
15. Uitgangspunt is dat al het water van de percelen direct afwatert op de poldersloten. Extra overslaand water zal worden afgevoerd via aanwezige poldersloten op en rond de percelen.
16. De uitgangspunten voor de berekeningen zijn opgenomen in de rapportage Uitgangspunten, R-02 van 23 oktober 2018 (Iv-Infra) en de berekening is verder toegelicht in R-03, versie 2D van 1 september 2017.
17. De door Indiener genoemde leidraad van de STOWA biedt ruimte voor het toepassen van de golfgroeiformule van Breugem en Holthuijsen. De onderliggende HKV-studie verricht naar de golfgroeiformules geeft aan dat deze formule voor deze specifieke situatie goed toepasbaar is. Verder is de toegepaste oplossing voldoende robuust voor de komende 10 jaar waarbij geldt dat deze de eerste jaren zelfs veiliger is dan beoogd voor de levensduur.
18. Zie hiervoor hetgeen hierboven bij punt 17 is verwoord.
19. In de eerste jaren van de beoogde levensduur is de hoogte van de berm en tuimelkade op sterkte en is de kering overgedimensioneerd teneinde enige marge te creëren. Het ontwerp van de kade en de vooroever is afgestemd op een overslagdebiet van 0,1 l/s/m terwijl het watersysteem ook bij een overslagdebiet van 0,3 l/s/m voldoende robuust is om wateroverlast te voorkomen voor situaties met een terugkeertijd van 1/100 per jaar.
20. Uit de rapportage Effect afsluiting boezem R-04 van 14 december 2018, blz. 9 (Iv-Infra) blijkt voor het kritieke waterstandsniveau van de tussenboezem dat de wateroverlast uit het recente verleden met name is veroorzaakt door de lage Herenweg (het water stroomt via de achterdeur peilgebied OR-4.03.3.1 en peilgebied OR-4.03.0.1 binnen). Dit wordt verholpen door het verhogen van de Herenweg. Het reconstructieproject van de Herenweg draagt dus bij aan de veiligheid.
21. Zie hiervoor hetgeen onder 'Ad k.' is vermeld.
22. De ontwerphoogte van de vooroeverbestorting ligt onder het boezempeil. Alleen vlak na aanleg ligt deze er tijdelijk boven. Er is dus geen sprake van demping of boezemcompensatie.
23. Meerlaagsveiligheid (preventie (laag 1), duurzame ruimtelijke inrichting van het land (laag 2), organisatorische voorbereiding/rampenbeheersing (laag 3)) gaat uit van een risicobenadering. In dit geval gaat het zowel om kansen *op* als mogelijke gevolgen *van* overstromingen. Realisatie van het in het projectplan beschreven kadeverbeteringsontwerp draagt bij aan het verlagen van de kans op een overstroming (laag 1).
24. Uitvoeringsaspecten inzake steigers als hier gevraagd behoeven geen onderdeel uit te maken van het projectplan.
25. Het projectplan beschrijft de nu voorgestane wijziging van een waterstaatswerk (de kering) en niet die van een in de toekomst aan te leggen of te wijzigen waterstaatswerk. Evenwel kan worden opgemerkt dat de vooroever robuust wordt uitgevoerd en eenvoudig te onderhouden dan wel uit te breiden is, mocht dat nodig zijn (zie ook de punten 17 en 19).
26. Aan *achterstallig* onderhoud is inherent dat dit de faalkans vergroot. Zover laat Rijnland het echter niet komen. Periodiek worden alle regionale keringen getoetst op onder meer stabiliteit en hoogte. Indien een kering niet aan de normering blijkt te voldoen, dient deze verbeterd te worden. Daarnaast vindt, zoals geldt voor alle waterstaatswerken van Rijnland, regulier onderhoud plaats indien dat nodig is.
27. Het kadeverbeteringsontwerp voldoet aan de geldende normering op basis van artikel 2.1 van de provinciale Waterverordening. Deze normering kan in de toekomst

worden aangepast (artikel 2.1, vijfde lid). Indien dit het geval is zal op een door de provincie Zuid-Holland te bepalen moment aan deze (aangescherpte) normering dienen te worden voldaan. Zie verder ook onder Ad b.

Geen van bovengenoemde 27 punten leidt tot een aanpassing van het ontwerp-projectplan. Uit de beantwoording van dit onderdeel van de zienswijze blijkt dat voorafgaand aan het opstellen van het ontwerp-projectplan op zorgvuldige en grondige wijze kennis is verzameld over feiten en af te wegen belangen, getuige onder andere de vele rapportages en onderzoeken die ook aan Indiener ter beschikking zijn gesteld.

Ad e.

Vanwege een zorgvuldige voorbereiding van het projectplan en een inventarisatie van belangen zijn gesprekken gevoerd met omwonenden. Rijnland heeft de uitkomst van deze gesprekken naar eigen inzicht gebruikt voor het vaststellen van het kadeverbeteringsontwerp. Er is geen rechtsregel die ertoe verplicht verslagen van gesprekken ter fiattering voor te leggen. Indien belanghebbenden van mening zijn dat geen juiste belangenafweging heeft plaatsgevonden, kunnen zij rechtsmiddelen aanwenden teneinde het projectplan te bestrijden.

Overigens is nog na de bewonersavond in 2017 en keukentafelgesprekken in 2018 het ontwerp aangepast vanwege suggesties van bewoners en zijn de golfbrekers vervangen door de vooroeverbrestorting (zie ook onder Ad a.).

Ad f.

De analyse die is uitgevoerd teneinde verschillende varianten en belangen tegen elkaar af te kunnen wegen en kosten en baten in beeld te brengen is o.m. verwoord in de 'Uitwerking Varianten' d.d. 1 september 2017. Dit document wordt als achtergronddocument genoemd in par. 1.2.1 en is bepalend geweest voor de in het projectplan beschreven kadeverbeteringsontwerp. Genoemd document is opvraagbaar en reeds aan Indiener verstrekt. Het staat Indiener vrij om aan de hand van genoemd document de uiteindelijke keuze voor een bepaald ontwerp te bekritisieren zoals onder Ad d. is gebleken. Niet valt in te zien waarom dergelijke achtergronddocumenten alsnog of opnieuw voor commentaar ter inzage zouden moeten worden gelegd. Indien belanghebbenden van mening zijn dat geen juiste belangenafweging heeft plaatsgevonden, kunnen zij rechtsmiddelen aanwenden teneinde het projectplan te bestrijden.

Ad g.

De door Indiener geconstateerde feitelijke onjuistheden in 'par. 1.1.2 Projectgebied' leiden niet tot aanpassing van het ontwerp-projectplan. In par. 1.1.2. is op hoofdlijnen - dus niet tot op perceelniveau - beschreven binnen welk gebied de werkzaamheden zullen plaatsvinden. In de bij het ontwerp-projectplan gevoegde bijlagen met daarin beschreven het kadeverbeteringsontwerp is tot op perceelniveau weergegeven welke werkzaamheden zijn voorzien.

Ad h

Het broedseizoen loopt van 15 maart tot 15 juli. Het is correct dat het ontwerp-projectplan vermeldt dat gedurende het broedseizoen geen werkzaamheden worden uitgevoerd, terwijl tegelijkertijd wordt vermeld dat beschermde soorten geen hinder ondervinden van de uit te voeren werkzaamheden en vermeld wordt dat in het voorjaar van 2019 - in het broedseizoen dus - de werkzaamheden zullen aanvangen. Wanneer er conform de gedragscode voor waterschappen wordt gewerkt (op ruimtelijke ingrepen als een kadeverbetering is de gedragscode Flora- en Faunawet uit 2012 nog van toepassing) en er geen verstoring van beschermde soorten plaatsvindt door te werken volgens de ecologische werkprotocollen van Rijnland kunnen de werkzaamheden worden uitgevoerd.

Dit onderdeel van de zienswijze is aanleiding de tekst onder het kopje 'Flora en Fauna' op p. 8 van het ontwerp-projectplan aan te passen. Overigens zal ook de in par. 4.1 genoemde planning worden geactualiseerd.

Ad i

Het is juist dat par. 2.3 en par. 4.2 elkaar lijken tegen te spreken wat betreft de benodigde omgevingsvergunning. *De zienswijze leidt ertoe dat par. 2.3 wordt aangepast en de vermelding dat geen vergunningplicht geldt, wordt geschrapt.*

Ad j

De waterkering zoals opgenomen in de legger is deels ook gesitueerd op de Herenweg. Dit is weergegeven op p. 6 van het ontwerp-projectplan.

Ad k

Anders dan het geval is bij het projectplan 'Kadeverbetering Rijnsaterwoudesepolder Noord deel 1' dat betrekking heeft op het zuidelijker gelegen deel van Rijnsaterwoude is voor de in dit projectplan 'Kadeverbetering Rijnsaterwoudesepolder Noord deel 2' beschreven werkzaamheden inderdaad geen verplaatsing van de waterkering nodig.

Vanwege dit onderdeel van de zienswijze zal de vermelding op p. 4 van het projectplan dat het doel van de kadeverbetering is het verplaatsen van de kering worden geschrapt. Ook par. 4.3 zal dienovereenkomstig worden aangepast.

Aangezien de gemeente de herbestrating van de Herenweg zodanig uitvoert dat de kering op de Herenweg weer voldoet aan de geldende normering dienen deze door de gemeente uitgevoerde werkzaamheden ook het waterveiligheidsbelang. *Ingegeven door de zienswijze zal in het projectplan worden opgenomen dat ook deze werkzaamheden onderdeel uitmaken van het projectplan aangezien deze werkzaamheden zijn te kwalificeren als een wijziging van een waterstaatswerk door of vanwege de beheerder. Aan het projectplan wordt een bijlage 2 toegevoegd met daarin weergegeven het ontwerp van de wegreconstructie.*

**Bijlage 1. Principe ontwerp kadeverbetering Rijnsaterwoudsepolder Noord Deel
1. Beschoeiing en tuimelkade**

Bijlage 2. Principe ontwerp reconstructie Herenweg.